

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon
Zaaknummer 5355125

Waterschap Vechtstromen
Dhr.
Postbus 5006
7600 GA ALMELO

Datum	Kenmerk	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
04.06.2019	2019/0152837	1 van 25	2	30 april 2019	-

Onderwerp: Vergunning Wet natuurbescherming

Geachte heer

U heeft, namens Waterschap Vechtstromen, een aanvraag om een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming – Natura 2000-gebieden (verder Wnb – Natura 2000-gebieden) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 30 april 2019¹ ontvangen. De aanvraag betreft de voortzetting/wijziging/uitbreiding van Project Archem-Eerder hooilanden. Het Project Archem-Eerder hooilanden bestaat uit rivierherstelmaatregelen en lokale ingrepen in de afwatering. De aanvraag heeft mede betrekking op de ontstane situatie zoals deze na de ingrepen is ontstaan.

In deze brief geven wij onze voorgenomen beslissing weer.

Ontwerpbesluit

Wij hebben het voornemen om u een vergunning² voor voortzetting project Archem-Eerder hooilanden te verlenen. Het project vindt plaats tussen de uitstroom van de Linderbeek tot aan de Steile Oever.

De motivering hiervoor is in bijlage 1 (overwegingen) weergegeven.

Het volgende stuk maakt onderdeel uit van de ontwerp-vergunning:

- Royal HaskoningDHV, 24 april 2019. Reggeherstel Eerde Archem- aanvullende effectbeoordeling bemesting op Natura 2000-doelen. BG6352 – 0001 (ons kenmerk 2019/0169208).

Wij zijn voornemens de definitieve vergunning te verlenen voor onbepaalde tijd.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd³. De hoogte van de leges zijn afhankelijk van het uiteindelijke besluit.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

¹ EDO-kenmerk 2019/0136087

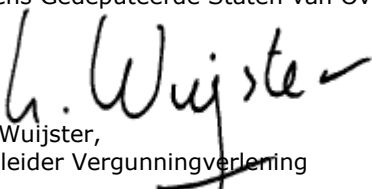
² Op basis van art. 2.7, tweede lid Wet natuurbescherming

³ Belastingverordening Overijssel

Tot slot

Heeft u nog vragen naar aanleiding van ons voorgenomen besluit, dan kunt u bellen met [REDACTED].
Hij is te bereiken via telefoonnummer [REDACTED] of [REDACTED].

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 2	Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied 'Vecht en Beneden Reggegebied'

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van Ommen;
- Familie [REDACTED]
- Royal HaskoningDHV, mevrouw [REDACTED].

Reageren op het ontwerpbesluit?

Uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing

Op de voorbereiding en bekendmaking van beslissingen over activiteiten met effecten op Natura 2000-gebieden op basis van de Wet natuurbescherming (art. 2.7, tweede lid) heeft Gedeputeerde Staten van onze provincie de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) van toepassing verklaard. Het ontwerpbesluit ligt gedurende 6 weken voor een ieder ter inzage en gedurende die termijn kan een ieder zienswijzen naar voren brengen.

Hoe kunt u uw zienswijze indienen?

Bent u het niet eens met ons voorgenomen besluit? Dan kunt u een zienswijze indienen bij Gedeputeerde Staten van Overijssel. Dat kan tijdens de periode van ter inzage legging. Wij ontvangen uw zienswijze graag schriftelijk en voorzien van uw handtekening.

Alleen degene die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingediend, kan later tegen dat besluit beroep instellen bij de Rechtbank Overijssel (tenzij hem geen verwijt kan worden gemaakt van het niet indienen van een zienswijze).

Schriftelijk

Vermeldt u bij uw zienswijze duidelijk op welk voorgenomen besluit uw zienswijze betrekking heeft. Stuur uw schriftelijke zienswijze naar:

Provincie Overijssel, team vergunningen, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.

Beroep tegen definitief besluit

Degene die hun zienswijze bij het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht of aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat zij daarop geen zienswijze naar voren hebben gebracht, kunnen later beroep tegen het definitieve besluit indienen.

Overwegingen bij het besluit

Bijlage 1

Het besluit bestaat uit de vergunning en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	5
A1	Vergunningaanvraag	5
A1.1	Voorgeschiedenis en beschrijving project	5
A1.2	Doel project 'voortzetting/wijziging/uitbreiding van Project Archem-Eerder hooilanden'	7
A1.3	Periode	7
A1.4	Onderliggende documenten	7
A1.5	Aanvullende gegevens	8
A2	Bevoegdheid	8
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A3	Procedure	8
A3.1	Overeenstemming andere provincie	8
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	8
A4	Toetsingskader Natura 2000-gebieden	8
A4.1	Wettelijke regels	9
A5	Vergunningplicht	9
B	TOETSING NATURA 2000-GEBIEDEN	9
B1	Inhoudelijke beoordeling	9
B1.1	Toetsing effectbeoordeling	10
B1.1.1	Mogelijk optredende effecten	10
B1.1.2	Beschrijving van de effecten in de aanvraag	12
B1.1.3	Toetsing van de effectenbeoordeling	20
B1.4	Eindconclusie toetsing	23
C	SLOTCONCLUSIE NATURA 2000-GEBIEDEN	23
	BIJLAGE 2 - Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied	24

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

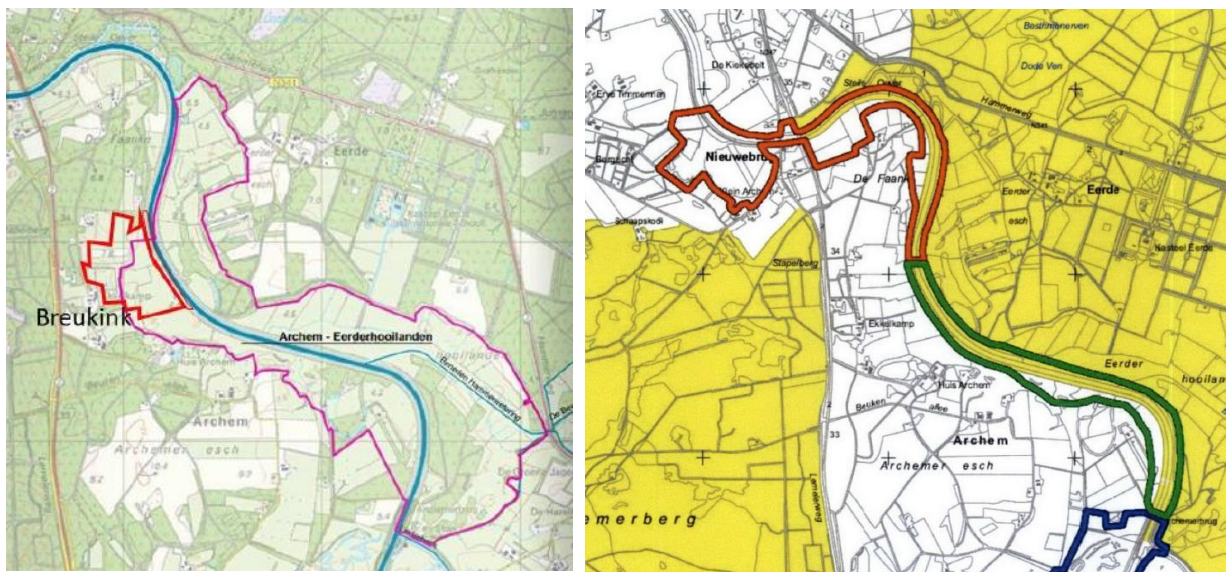
A1 Vergunningaanvraag

A1.1 Voorgeschiedenis en beschrijving project

Voorgeschiedenis

Het Reggeherstelproject Klimaatbuffer, deelgebied Nieuwe Brug en Eerder hooilanden, is in 2013 uitgevoerd. Dit project was gericht op het herstellen van de Regge tot een dynamisch watersysteem. Door het aanpassen van de Regge zelf en oude meanders opnieuw te verbinden aan de Regge loopt deze rivier weer door een deel van de oorspronkelijke loop. Door het deels verwijderen van kades zijn grote(re) overstromingsvlaktes ontstaan. Hierdoor kan de rivier beter het water na hevige regenbuien opvangen. Door het water langzaam te laten wegstromen ontstaat er tevens een buffer in perioden met weinig water. De deelprojecten Nieuwebrug en Eerder hooilanden liggen langs de Regge en overlappen met het Natura 2000-gebied 'Vecht en Beneden Regge'.

Op 5 juli 2012 heeft het waterschap Regge en Dinkel (nu Waterschap Vechtstromen) een vergunning (zaaknummer Z-HZ_NB-2011-006537; kenmerk 2012/0172138) ontvangen voor de uitvoering van dit project. Deze vergunning was geldig tot 31 december 2013. Bij besluit van 4 maart 2013 (kenmerk 2013/0007098) hebben GS op verzoek van het waterschap enkele voorschriften bij die vergunning gewijzigd. Voor het gehele gebied is vervolgens op 21 november 2012 door het waterschap een projectplan vastgesteld (het gebied is daar Archem-Eerder hooilanden genoemd). In 2013 zijn de werkzaamheden in de deelgebieden Nieuwebrug en Eerder hooilanden uitgevoerd.

Figuur 1. Links :Plangrens en door familie ██████ in gebruik zijnde percelen. Bij het bepalen van de plangrens van het projectplangebied Archem-Eerder hooilanden is rekening gehouden met de verwachte overstroming van het lageregelegen beekdal na verwijdering van de kades. Rechts. Deelgebieden Nieuwebrug (rood) en Eerder hooilanden uit Nb-vergunning.

De familie ██████ heeft een agrarisch bedrijf op de westoever van de Regge, waar deels op eigen percelen en deels op van Landgoed Archem gepachte percelen wordt gewerkt. Het bedrijf van familie ██████ ondervindt hinder van het uitgevoerde project doordat percelen natter zijn geworden en (door verwijdering van de kade) overstroomd kunnen worden waar dit voor 2013 nog niet kon optreden.

Naar aanleiding van een handhavingsverzoek door familie ██████ van 12 en 15 september 2017 hebben wij geconstateerd dat het project op onderdelen anders is uitgevoerd dan volgens de vergunning was toegestaan. Het betreft specifiek de volgende gewijzigde projectonderdelen:

- Oostelijke kade: de oostelijke kade is verwijderd terwijl in de vergunning is opgenomen dat deze kade gehandhaafd blijft;
- De aantakking van een oude Reggemeander aan de oostzijde van de Regge is in de aanvraag niet opgenomen.

Deze geconstateerde afwijkingen hebben geleid tot een handhavingswaarschuwing aan Waterschap Vechtstromen. Deze is beëindigd nadat Waterschap Vechtstromen met behulp van een aanvullend onderzoek (HaskoningDHV, 8 mei 2018) heeft aangetoond dat de gewijzigde uitvoering niet tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen heeft geleid. Deze conclusie hebben wij bevestigd in het afloopbericht van 4 juli 2018, ons kenmerk 2018/0332831.

Voor het aspect vermessing is door familie [REDACTED] eveneens een handhavingsverzoek ingediend (8 september en 14 september 2017). Deze vermessing zou het gevolg zijn van een toename van uitspoeling en afspoeling. Beide zijn veroorzaakt door de uitvoering van het project en mede veroorzaakt door een nieuw gegraven afwateringssloot op de percelen van familie. De bestaande afwateringssloten op de percelen van familie [REDACTED] zijn bij de uitvoering van het Reggeproject, in overleg, gedempt (maar vormden geen onderdeel van het herstelproject). Nadat problemen met betrekking tot de waterafvoer aan het licht kwamen is in overleg met familie [REDACTED] door het waterschap een nieuwe afwateringssloot gegraven. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd in 2016, na het eigenlijke project.

Op het punt van vermessing is het handhavingsverzoek door ons afgewezen. Tegen deze behandeling van de handhavingsverzoeken is beroep ingesteld. Op 5 oktober 2018 heeft de Rechtbank Overijssel uitspraak gedaan⁴. In deze uitspraak is het besluit om het handhavingsverzoek af te wijzen gedeeltelijk vernietigd. GS van Overijssel hebben daarbij drie maanden de tijd gekregen om het besluit te herstellen. Hierbij heeft de Rechtbank GS van Overijssel de volgende opdracht gegeven:

'Verweerder zal daarom een nieuw besluit moeten nemen op het handhavingsverzoek met inachtneming van deze uitspraak. Verweerder dient daarbij te onderzoeken wat de effecten (in de zin van de Wnb) zijn van de uitspoeling van de mest van eisers percelen in de Regge. Verder dient verweerder te onderzoeken of de gestelde uitspoeling van mest vanaf de door eisers genoemde percelen ten oosten van de Regge moet worden meegenomen in deze beoordeling dan wel dat dit gestelde aspect en de effecten hiervan reeds zijn afgedekt door de in 2012 verleende natuurvergunning'

Wij hebben een intern onderzoek uitgevoerd, op basis waarvan we tot de conclusie kwamen dat een effect niet op voorhand kan worden uitgesloten. Wij hebben het waterschap vervolgens een last onder dwangsom opgelegd in verband met een overtreding van art. 2.7 lid 2 van de Wet natuurbescherming (Wnb)⁵. Hierin is aangegeven dat het waterschap de overtreding ongedaan kan maken door de situatie te herstellen in de oorspronkelijke situatie of door over een Wnb- vergunning te beschikken. Het waterschap heeft vervolgens besloten een Wnb vergunning aan te vragen.

Aanvraag

De aanvraag ziet niet op nieuwe werkzaamheden. De aanvraag richt zich op de voortzetting/wijziging/uitbreiding van het project Archem Eerder hooilanden. Dit project is in 2013 uitgevoerd, volgens het op 21 november 2012 vastgestelde projectplan. In het plangebied zijn in het kort de volgende maatregelen uitgevoerd:

- versmalling en verondieping van de loop van Beneden Regge;
- aantakking van oude meanders van de Regge;
- demping van de gekanaliseerde Reggelopen;
- verwijdering van oostelijke en westelijke Reggekades.

⁴ ZWO 18/894 NATUUR AOO

⁵ Ons kenmerk 2019/0016941

Specifiek op de percelen van/gepacht door familie [REDACTED] zijn los van het project de volgende activiteiten uitgevoerd:

- dempen van lokale ontwateringssloten (zie onderstaande figuur links);
- nadien aanleg van een nieuwe ontwateringssloot (waterbodembodem 3,40 m NAP naar 3,20 m +NAP) die afwatert op de restant van de Regge (zie onderstaande figuur rechts).

Figuur 2. Lokale ontwateringssloten percelen familie [REDACTED] (rode stippellijn). Links de situatie in 2012, rechts de situatie zoals deze in 2013-2016 is gerealiseerd (nieuwe ontwateringssloot). Met ovaal is restant Regge aangegeven.

A1.2 Doel project 'voortzetting/wijziging/uitbreiding van Project Archem-Eerder hooilanden'

Het overkoepelende project klimaatbuffer Regge (waarvan het project Archem-Eerder hooilanden deel uit maakt) heeft als doel om een dynamisch en veerkrachtig riviersysteem te realiseren waarbij wordt voldaan aan de uitgangspunten van het Waterbeheer 21e eeuw (WB21) en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Daarbij wordt ongewenste verdroging en wateroverlast in het stroomgebied van de Regge tot een minimum beperkt. Gelijktijdig zijn de natuurlijke waarden en recreatieve belevingswaarde van het gebied versterkt, waardoor de Regge kan functioneren als belangrijke klimaatbuffer. Binnen het voorliggende deelproject zijn de doelen:

- een natuurlijker Regge;
- het vasthouden van water;
- ruimte voor water tijdens hoogwatersituaties;
- invulling van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- een verbeterde recreatieve beleving en versterking van de recreatieve routestructuur.

A1.3 Periode

De vergunning wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd.

A1.4 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Royal HaskoningDHV, 24 april 2019. Reggeherstel Eerde Archem- aanvullende effectbeoordeling bemesting op Natura 2000-doelen. BG6352 – 0001;
- Provincie Overijssel, 4 juli 2018. afloopbericht handhavingswaarschuwing inzake Reggeherstelproject Klimaatbuffer. Kenmerk 2018/0332831;
- HaskoningDHV, 8 mei 2018. Reggeproject- deelgebieden Nieuwe Brug & Eerder hooilanden - aanvullende effectbeoordeling handhavingswaarschuwing Natuurbeschermingswet 1998 kenmerk 2018/0113617;
- Verslag overleg familie [REDACTED] met Waterschap 8 september 2016;
- Waterschap Regge en Dinkel, 21 november 2012. Projectplan Archem – Eerder hooilanden;

- Provincie Overijssel, 5 juli 2012. Vergunning Natuurbeschermingswet 1998. Reggeherstelproject Klimaatbuffer ter plaatse van het deelgebied Nieuwe Brug en Eerder Hooilanden. Kenmerk 2012/0172138;
- Ecogroen Advies / Waterschap Regge en Dinkel, 22 november 2011. Vergunningaanvraag Nb-wet Regge Noord;
- Ecogroen Advies, 17 november 2011. Habitattoets Regge Noord, deelgebieden Nieuwebrug en Eerder hooilanden;
- Mailwisseling tussen familie [REDACTED] en Waterschap over uitvoering aanleg perceelsloot.

Verder zijn de volgende documenten bij de beoordeling betrokken:

- EcoNatura, 15 februari 2019. Second-opinie onderzoek ecologie Reggeherstelproject Klimaatbuffer (deelgebieden Nieuwebrug en Eerder Hooilanden);
- Uitspraak Rechtbank Overijssel, 5 oktober 2018. Zaaknummer ZWO / AWB 18/894.

A1.5 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 30 april 2019 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁶. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

A3 Procedure

De vergunningprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Gedeputeerde staten van onze provincie hebben de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (UOV) van toepassing verklaard⁷ voor besluiten op basis van de Wnb (art. 2.7, tweede lid).

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project hebben uitsluitend invloed op Natura 2000-gebieden die op ons grondgebied liggen. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Ommen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader Natura 2000-gebieden

Een vergunning kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

⁶ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

⁷ GS-besluit van 13 december 2016, ons kenmerk 2016/0490877

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek om een vergunning beoordelen wij op basis van de regels uit hoofdstuk 2, paragraaf 2.3 van de Wnb. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

A5 Vergunningplicht

De aangevraagde activiteit heeft mogelijk negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

Het project zelf is vergund en uitgevoerd. Uit de toelichting van de 2012 verleende vergunning⁸ bleek dat er merendeels positieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen waren en alleen tijdelijke negatieve effecten waren op habitatsoorten. In het besluit zijn voorschriften opgenomen om deze te mitigeren. De gewijzigde uitvoering van het project (oostelijke kade en aantakken van meander) is getoetst in 2018⁹. Uit deze toetsing bleek dat de gewijzigde uitvoering niet heeft geleid tot (significant) negatieve effecten. Voor deze onderdelen is geen Wnb-vergunning nodig. Op basis daarvan is de handhavingswaarschuwing beëindigd. In de beroepszaak bij Rechtbank Overijssel is dit deel van het besluit in stand gebleven.

Het dempen van de lokale ontwateringssloten en het nadien aanleggen van een nieuwe ontwateringssloot zijn de enige activiteiten die niet zijn vergund of waarvan niet is vastgesteld dat voor deze onderdelen geen Wnb-vergunning noodzakelijk is. De sloten liggen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. De sloten kunnen mogelijk een rol spelen in de (al dan niet versnelde) afvoer van meststoffen vanuit de percelen. De Rechtbank Overijssel in haar uitspraak van 5 oktober 2018 aangegeven dat de effecten van vermessing van het water vanuit de percelen van familie [REDACTED] en de overige agrarische percelen moeten worden beschouwd.

Er is geen sprake van een project of handeling die op grond van een vastgesteld beheerplan vergunningvrij is. Het project is gedeeltelijk als uitgevoerde maatregel beschreven in het beheerplan, maar het aspect vermessing moet op grond van de uitspraak van de Rechtbank Overijssel nader worden onderzocht. Verder is er geen sprake van bestaand gebruik¹⁰. De aangevraagde activiteit kan mogelijk gevolgen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen en significant negatieve effecten zijn op voorhand niet uit te sluiten. Voor de activiteit geldt de vergunningplicht in het kader van art. 2.7, tweede lid Wnb. Uit de toetsing moet blijken of een vergunning voor de aangevraagde activiteiten mogelijk is.

B TOETSING NATURA 2000-GBIEDEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

In deze paragraaf worden de effecten beschreven van de aangevraagde situatie. Wij beoordelen of de verwachte effecten op de doelen voor het Natura 2000-gebied voldoende in beeld zijn gebracht. Op basis van onze beoordeling van de effecten en eventuele maatregelen besluiten we of een vergunning mogelijk is.

⁸ Ons kenmerk 2012/0172138

⁹ HaskoningDHV, mei 2018

¹⁰ Art. 2.9, tweede lid, Wnb

B1.1 Toetsing effectbeoordeling

B1.1.1 Mogelijk optredende effecten

Het project bestaat uit hydrologische inrichtingsmaatregelen zoals beschreven in A1.1. Zowel tijdens de uitvoeringsfase als na realisatie kunnen effecten op de instandhoudingsdoelen plaatsvinden.

Uitvoeringsfase (tijdelijke effecten)

In de uitvoeringsfase kunnen effecten optreden op de habitatrichtlijnsoorten Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Bittervoorn en Meervleermuis. Negatieve effecten kunnen in de uitvoeringsfase optreden door verslechtering van het leefgebied (door vertroebeling van het water en het gebruik van verlichting tijdens werkzaamheden), afname van de omvang van het leefgebied en/of reductie van de populatieomvang door het doden van grote aantallen individuen.

De verdere toetsing van deze effecten heeft plaatsgevonden in de natuurvergunning van 2012, waarin ook voorschriften zijn opgenomen om de effecten te mitigeren¹¹. Voor de afwijkingen ten opzichte van de aanvraag zijn de tijdelijke effecten niet opnieuw beoordeeld, maar is volgens de voorschriften uit de vergunning gewerkt. De tijdelijke effecten worden in deze vergunning verder niet beoordeeld aangezien alle werkzaamheden al hebben plaatsgevonden.

Effecten na realisatie (permanente effecten)

Als het project is afgerond kunnen negatieve effecten optreden op de habitattypen Beekbegeleidende bossen en Oud eikenbos door veranderingen in de grondwaterstand of overstromingsfrequentie. Ook op de habitatsoorten Grote modderkruiper en Kamsalamander kunnen negatieve effecten optreden door veranderingen in de overstromingsfrequentie. Voor alle overige habitatsoorten is er sprake van een verbetering van de kwaliteit van het leefgebied door de aanwezigheid van bredere ondiepe oevers met oever- en waterplanten.

De verdere toetsing van deze effecten heeft plaatsgevonden in de natuurvergunning van 2012. Hieruit is gebleken dat de wijzigingen van de grondwaterstand en overstromingsfrequentie geen effect hebben op de habitattypen Beekbegeleidende bossen en Stroomdalgraslanden. Ook de instandhoudingdoelstellingen voor Grote modderkruiper en Kamsalamander werden niet beïnvloed.

Deze effecten hoeven verder niet in deze vergunning te worden beoordeeld aangezien deze in de oorspronkelijke vergunning al zijn beoordeeld.

Effecten na realisatie (permanente effecten door wijzigingen ten opzichte van aanvraag Nb-vergunning)

Het project is na de verlening van de natuurvergunning in 2012 op de in A1.1 genoemde onderdelen gewijzigd (verwijdering oostelijke kade en aantakken oude meander). Door de wijzigingen in de grondwaterstand en overstromingsfrequentie zouden effecten hebben kunnen opgetreden op Beekbegeleidende bossen en Beuken-eikenbossen met hulst. Door het aantakken van een meander zou leefgebied van Grote modderkruiper beïnvloed kunnen worden. Deze soort is gevoelig voor concurrentie en predatie door andere vissoorten.

Uit de nadere toetsing¹² is gebleken dat er geen effect is op Beuken-eikenbossen met hulst omdat dit volgens wijzigingen in de karteringen niet meer voorkomt. Het is niet zozeer dat habitattypen zijn verdwenen, maar dat deze door een actualisatie van kartering of analyse niet aanwezig zijn geweest zoals in eerdere versies van de kaart. Voor het subtype Vogelkers-Essenbos blijft de grondwaterstand van het areaal Beekbegeleidende bossen in hetzelfde suboptimale bereik als voor de ingreep. Naast de lagere grondwaterstanden biedt het herstel van de Regge, vanwege de verwijdering van de kade, nu wel de vereiste natuurlijke overstroming. Dit is beoordeeld als neutraal. Daarnaast komt het habitatype nu spontaan tot ontwikkeling in de lagere delen.

¹¹ Ons kenmerk 2012/0172138

¹² HaskoningDHV, mei 2018

Bij het onderzoek ten behoeve van de natuurvergunning is al vastgesteld dat de betreffende meander geen actueel leefgebied van Grote modderkruiper is. Doordat binnen het herstelproject op verschillende plaatsen omstandigheden gemaakt zijn die wel geschikt zijn als leefgebied voor Grote modderkruiper is het totale (potentiële) leefgebied van Grote modderkruiper toegenomen.

Wij hebben de effectbeoordeling¹³ getoetst in het afloopbericht¹⁴ en zijn van mening dat op basis van dit rapport kan worden vastgesteld dat (significant) negatieve effecten door de niet in de vergunning opgenomen projectonderdelen kunnen worden uitgesloten. De effecten zijn neutraal of meestal positief voor het gebied en de doelstellingen. De uitspraak van de Rechtbank Overijssel van 5 oktober 2018 heeft dit bevestigd. De uitspraak heeft het afwijzen van het handhavingverzoek uitsluitend voor het aspect vermeting vernietigd.

Deze effecten hoeven verder niet in deze vergunning te worden beoordeeld aangezien deze niet leiden tot (significant) negatieve effecten, zoals blijkt uit de eerdere toetsing.

Effecten na realisatie (aanvulling als gevolg van uitspraak)

Daarnaast kan uitspoeling en afspoeling van nutriënten (uit mest) vanuit de landbouwpercelen een mogelijk effect zijn. Dit kan zowel het gevolg zijn van de nog in agrarisch gebruik zijnde percelen binnen het projectplan zoals dat in 2013 is uitgevoerd (inclusief de percelen van familie ████████ als door de wijzigingen in de lokale waterafvoer op de percelen van familie ████████. Deze uitspoeling kan effecten hebben op de habitattypen en soorten aangegeven in de tabel. De stroomafwaarts gelegen habitattypen (inclusief uitbreidingsdoelstellingen) en leefgebieden voor habitatsoorten kunnen worden beïnvloed door overstroming met nutriëntenrijk water en/of slib.

Samenvatting effecten

In tabel 1 is weergegeven op welke instandhoudingsdoelen effecten niet uit te sluiten zijn door vermeting.

Tabel 1: effectbeoordeling

Instandhoudingdoel
Stroomdalgraslanden (uitbreidingsdoel)
Beekbegeleidende bossen (uitbreidingsdoel)
Bittervoorn
Grote modderkruiper (uitbreidingsdoel)
Kleine modderkruiper
Rivierdonderpad
Kamsalamander (uitbreidingsdoel)
Kruipend moerasscherp (uitbreidingsdoel)

De effecten in bovenstaande tabel hebben alleen op de weergegeven doelstellingen effecten. Op de andere vogelsoorten, dier- en plantensoorten en plantengemeenschappen (habitattypen), waarvoor dit gebied is aangewezen, treden geen effecten op, of de leefgebieden voor de soort of habitattypen zijn binnen de beïnvloedingszone van de activiteit niet aanwezig.

¹³ HaskoningDHV, mei 2018

¹⁴ Ons kenmerk 2018/0332831

B1.1.2 Beschrijving van de effecten in de aanvraag

In het plangebied liggen graslanden waar regulier agrarisch gebruik is toegestaan. De gronden kunnen gebruikt worden voor beweiding met runderen en bemest worden volgens de regels van de meststoffenwet. Vanaf deze percelen kunnen nutriënten uit de mest (stikstof en fosfaat) in de Regge terechtkomen door uitspoeling en afspoeling:

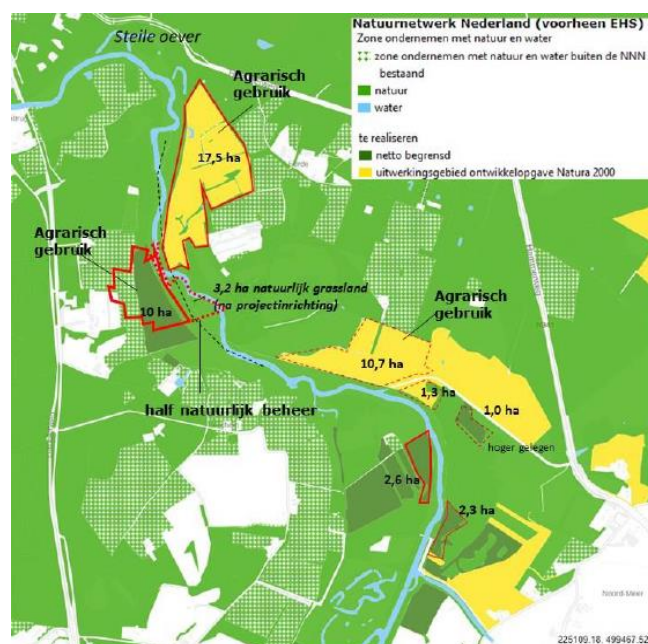
- via grondwater of via oppervlakkige afvoer naar afvoersloten bij hoge grondwaterstanden ;
- bij inundatie.

Deze effecten kunnen zowel het gevolg zijn van het in 2013 uitgevoerde project als (specifiek voor de percelen van familie ████████ het gevolg van het dempen en nadien aanleggen van ontwateringssloten.

U hebt de mogelijke effecten laten onderzoeken door HaskoningDHV¹⁵. In het rapport concludeert Haskoning DHV dat de vermessing vanuit de landbouwpercelen rondom de Regge geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen heeft. Dit rapport is onderdeel van de vergunning. Hieronder geven wij de essenties van de toetsing uit de aanvraag weer. In B1.1.3 wordt de aanvraag getoetst.

Bemesting agrarische percelen

Familie ████████ heeft gronden in eigendom. Daarnaast pachten zij aan de westzijde van de Regge gronden. Een deel daarvan ligt binnen het begrensd plangebied (10 ha). Naast familie ████████ zijn er in het plangebied Reggeherstel Archem-Eerde nog andere gronden in regulier agrarisch gebruik. Deze gronden zijn rood begrensd in figuur 3 aangegeven. De donkergroene percelen vallen binnen het Natuur Netwerk Nederland als nieuw te realiseren natuur. De percelen zijn nu nog in landbouwkundig gebruik. In totaal liggen binnen het plangebied 45,4 ha aan landbouwgrond, waarvan 10 ha in eigendom van familie ████████. Daarnaast is nog 3,2 ha natuurlijk grasland in beheer bij familie ████████.

Figuur 3. Ligging landbouwpercelen (45,4 ha) totaal in het plangebied Reggeherstelproject Archem-Eerde met ondergrond Natuurwerkkaart. Daarnaast een perceel 3,2 ha met natuurlijk grasland. De rood omlijnde percelen zijn in agrarisch gebruik.

¹⁵ HaskoningDHV, april 2019

In onderstaande tabel zijn de maximale toegestane mesthoeveelheden weergegeven van de landbouwpercelen die mogelijk kunnen worden overstroomd. Voor de berekening is gebruik gemaakt van de maximale toegestane bemesting, in de opengestelde bemestingsperiode 15 februari – 1 september en de berekeningsnormen voor 2018¹⁶.

Tabel 2. Berekening maximale toegestane bemesting in opengestelde bemestingsperiode 15 februari – 1 september.

				Max. bemesting Toegestaan (kg/ha/j)		Max. vracht (kg per jaar)	
				Max. N	Max. P	N	P
	Percelen	Voor project 2012	Overstroming (ha)				
I	Percelen Archem (west)	2,6	2,6	320	80	832	208
IIa	Breukink agrarisch	10,0	10,0	320	80	3.200	800
IIb	Natuurlijk grasland (pacht Breukink)	n.v.t.	3,2	170	64	544	204,8
III	Percelen Eerde Noord(oost)	17,5	17,5	320	80	5.600	1.400
	Van binnen- naar buitendijks		33,3 ha				
IV	Perceel stuw Archem (oost)	2,3	2,3	320	80	736	184
V	Percelen Eerder hooilanden (oost)	13,0	13,0	320	80	4.160	1.040
	Reeds buitendijks	15,3	15,3				
	totaal	45,4 ha	48,6 ha			15.072 kg	3.836,8 kg

Mogelijke effecten bemesting

In een worst case benadering komt de jaarlijks maximaal toegestane mest (dierlijk en/of kunstmest) in de toegestane bemestingsperiode vanaf 15 februari tot 1 september bij een overstrooming binnen deze periode volledig in het hoogwater stroomprofiel van de Beneden Regge terecht.

U vergelijkt deze hoeveelheid nutriënten met de hoeveelheid daarvan in het stroomgebied van de Regge. Het stroomgebied van de Regge is circa 900 km² groot. Het laatste deel van het stroomgebied, de Beneden Regge met een lengte van 8,6 km waar ook de beschouwde percelen liggen heeft een afwateringsgebied van 1.472 ha groot. Het grondgebruik binnen het afwateringsgebied van de Beneden Regge bestaat uit 48% landbouw, 45% bos/natuur en 7% stedelijk. Vanaf al die landbouwpercelen belanden direct of indirect meststoffen in de Regge. De percelen van familie [REDACTED] alsook tezamen met de overige gronden in landbouwkundig gebruik (bijna 50 ha) vormen daar maar een klein onderdeel van. Uit onderzoek naar de belasting van het stroomgebied blijkt dat ongeveer 3% van de vracht aan stikstof en 2% van de vracht aan fosfaat afkomstig is van de landbouwgronden langs de Beneden Regge¹⁷. De rest van de vracht is afkomstig van bovenstrooms gelegen gronden.

Volgens informatie over de waterkwaliteit en de stikstofbalans van het stroomgebied (900 km²) stroomt er per dag gemiddeld 2.800 kg N en 207 kg P vanuit de Beneden Regge in de Vecht¹⁸. De vrachten variëren dagelijks. Op jaarbasis is de afvoer van de Regge op de Vecht 1.022.000 kg N en 75.555 kg P. Het aandeel bij een worst case benadering door de beschouwde percelen is 1,48% (stikstof) en 5% (fosfaat).

Vanwege de binding van stikstof met de bodem, benutting door vegetatie, uitspoeling van meststoffen naar het grondwater en emissie naar de lucht (denitrificatie) is 100% afspoeling echter niet reëel. Uit modelberekeningen blijkt dat circa 15% van de aangebrachte stikstof op zandgrond gemiddeld uitspoelt

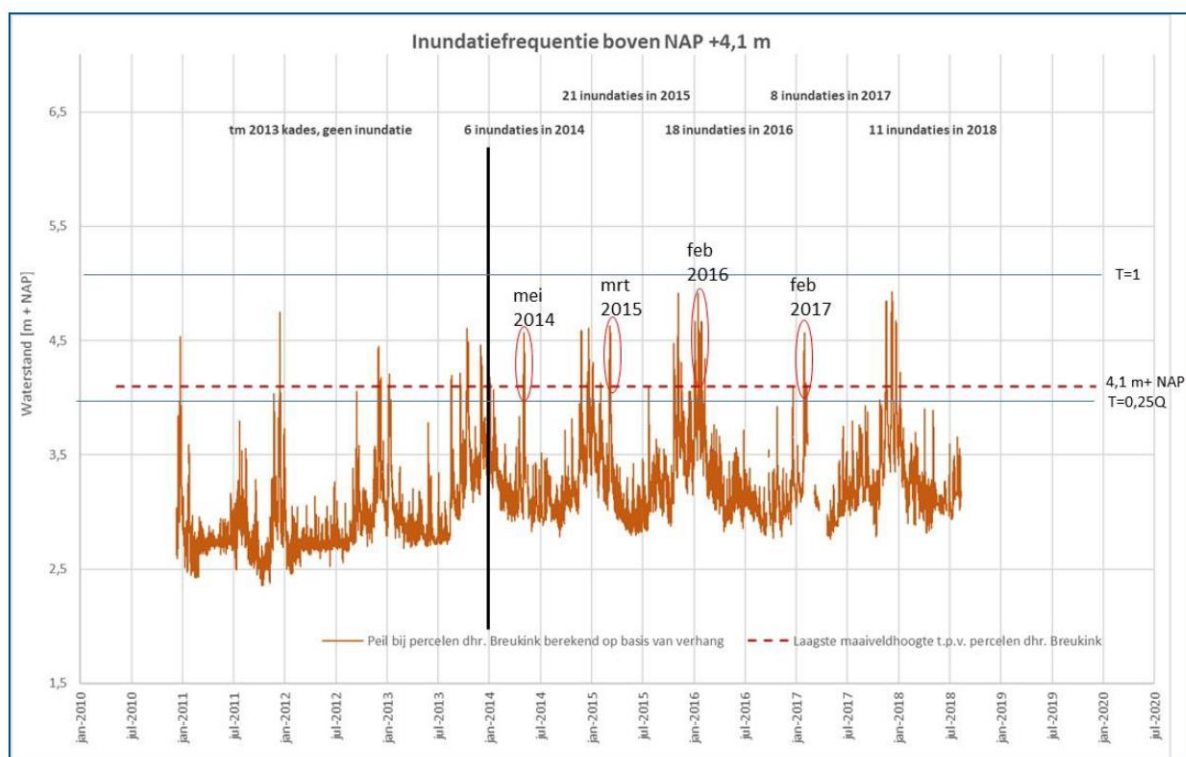
¹⁶ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/mestbeleid/mest/gebruiksnormen>

¹⁷ Kruitwagen, et al. 2018. Regionale Analyse – onderdeel Stoffen. Analyse van bronnen en handelingsperspectief. 101356/18-008.722 Witteveen+Bos

¹⁸ Gebiedsanalyse en streefbeeld waterlichaam Beneden Regge, waterschap Vechtstromen, oktober 2010 / Regionale analyse stoffen, waterschap Vecht stromen, waterschap Vechtstromen, oktober 2018

naar het grond- en oppervlaktewater en dus meer reëel is¹⁹. Het reële aandeel van stikstof op de Beneden Regge is 0,22%. Deze uitstroom naar oppervlaktewater is het normale gevolg van bodemprocessen en afwatering en treedt op onafhankelijk van overstroming van de Beneden Regge, ook voor het Reggeherstelproject.

Fosfaat bindt sterk aan de bodem (bijvoorbeeld leem zoals in het Reggedal aanwezig is) en is sterk immobiel. Vermestende werking van fosfaat van de omgeving treedt alleen op via (zeer ondiepe) afspoeling van (drijf)mest en niet via uitspoeling van de bodem tenzij de bodem volledig fosfaatverzadigd is. Een dergelijke verzadiging treedt alleen op in extreme kalkarme situaties, waar hier geen sprake van is. Bij grasteelt op zandgronden is volgens literatuurgegevens sprake van oppervlakkige afvoer van 1,7% van de aangebrachte hoeveelheid fosfaat²⁰. De rekenvariant met 2% geeft ongeveer de reële mate van afspoeling weer zoals die ook op trad voor het Reggeherstelproject zonder overstroming van de Beneden Regge. Het reële aandeel fosfaat is dan 0,10 %.

Figuur 4. Overstromingsfrequentie boven NAP van 4,10 m+ NAP ter hoogte van percelen van familie [redacted]

Incidenteel kunnen door inundaties meer meststoffen worden afgevoerd. Gekeken naar de overstromingsperiodes over de jaren (figuur 4) is te zien dat in 2014 en in 2015 een overstroming heeft opgetreden ter hoogte van familie [redacted] die gedurende de toegestane bemestingsperiode heeft plaatsgevonden. De jaren 2014 en 2015 geven de indruk dat de overstromingsfrequentie ook na 15 februari is toegenomen. In 2016, 2017 en 2018 zijn echter geen overstromingen geweest in de toegestane bemestingsperiodes.

De gronden langs de Regge zijn vanwege de hoge grondwaterstanden voor 1 april vaak nog niet toegankelijk met machines. Dit is plaatselijk een gevolg van een minder drainerende Regge en het verminderen van de detailontwatering (bij familie [redacted]). Door deze nattere omstandigheden is de

¹⁹ Van de Weerd, H en R. Toerenbeek, 2007. Uitspoeling van meststoffen uit grasland. Emissieroutes onder de loep. Stowa-rapport 2007-14

²⁰ Schoomans, O.F., J. Willems en G. van Duinhoven, 2008. 30 vragen en antwoorden over fosfaat in relatie tot landbouw en milieu. Wageningen, Alterra.

begaanbaarheid van de gronden in het vroege voorjaar (voor 1 april) slechter geworden. Bemesting zal hiermee rekening houdend later in het voorjaar aangebracht worden, waardoor het risico van hoogwater bij de toepassing van bemesting lager is.

Wanneer toch sprake is van een (onverwachte) overstroming binnen de toegestane bemestingsperiode optreedt (zoals in mei 2014) zal in de praktijk de hoeveelheid aan stikstof en fosfaat altijd lager zijn dan in de worst case situatie zoals geschetst in tabel 2, aangezien:

- drijfmest niet in één keer maar in meerdere keren wordt aangebracht. En kunstmest wordt niet tegelijk met drijfmest aangewend (zie ook Handreiking bemesting ontwikkelopgave EHS/Natura 2000, Provincie Overijssel 2016);
- de mest wordt geïnjecteerd in de bouwvoor (m.u.v. ruige stalmest) wanneer de terreinen begaanbaar zijn;
- de mate van afspoeling van mest bij overstroming afhankelijk is van de tijd tussen de aanwending van de mest en de overstroming. Na mestaanwending vindt binding plaats met de bodem en vindt opname plaats door het gewas.

Als er sprake is van een (onverwachte) overstroming vanuit de Beneden Regge (zoals in 2014) is er sprake van een oppervlakkige afvoer waarbij de meststoffen in een grote hoeveelheid (neerslag)water verdund en afgevoerd worden. En alleen voor zover de meststoffen vers aangebracht zijn en nog niet gefixeerd in de bodem, planten en bodemorganismen.

Daarnaast kunnen hoge grondwaterstanden de afvoer van meststoffen beïnvloeden. De oppervlakkige afvoer van mobiele fosfaat bij hoge grondwaterstanden en/of hoge neerslag naar het oppervlaktewater is volgens u vrijwel ongewijzigd in het projectgebied als gevolg van het Reggeherstelproject. Voor de bemesting is voldoende drooglegging nodig. Bij een tijdelijke hoger neerslag (na voldoende drooglegging en bemesting) kan tijdelijk oppervlakkige afvoer plaats vinden die niet anders is dan in de situatie voor de projectingrepen met uitzondering bij familie [REDACTED]. De situatie bij familie [REDACTED] is door de demping van perceelsslotten natter; hierdoor blijft het terrein natter, kan dit later worden bemest en zal bij hevige neerslag mogelijk tijdelijk langer op het veld blijven staan met afvoer op de nieuwe ontwateringssloot. De ontwatering is minder dan in de oude situatie waardoor in totaal mogelijk minder (snel) fosfaat naar de Beneden Regge kan worden afgevoerd.

Ten aanzien van stikstof is de uitspoeling naar de Beneden Regge ongewijzigd. Voor stikstof dat via (ondiepe) afspoeling op het oppervlaktewater terecht kan komen is het effect vergelijkbaar met oppervlakkige afvoer van fosfor. Bij familie [REDACTED] is door vernatting en slechtere afvoer mogelijk sprake van minder afvoer ten opzichte van de oude situatie. Bij de overige percelen is bij een tijdelijke hoger neerslag (na voldoende drooglegging en bemesting) zal tijdelijk oppervlakkige afvoer plaats vinden die niet anders is dan in de situatie voor de projectingrepen.

Waterkwaliteit Beneden Regge

Het project is in 2013 uitgevoerd. Vanaf deze tijd zou het mogelijke vermestende effect hebben kunnen plaatsvinden. Op basis van de gemeten concentraties tussen 2005 en 2018 zijn er geen veranderingen te zien in de concentraties in de Beneden Regge en het systeem, die veroorzaakt zouden kunnen zijn door het beekherstelproject²¹. Hoewel er voor de stikstof-, nitraat- en ammoniumconcentraties sterke fluctuaties in de meetwaarden gevonden zijn in de jaren na de herstelwerkzaamheden, vonden dergelijke fluctuaties ook al plaats voordat de herstelwerkzaamheden begonnen en kunnen deze fluctuaties niet aan de uitgevoerde maatregelen worden toegeschreven. Er is geen aanleiding te stellen dat het herstelproject invloed heeft op de nutriëntenconcentraties in de Beneden Regge als geheel. Omdat er geen meetpunten op lokaal niveau zijn, kunnen lokale effecten niet worden uitgesloten, maar door verdunning en stroming valt het effect van de bijdrage weg en is het afspoelen van mest op het meetpunt benedenstrooms niet meer terug te zien.

²¹ HaskoningDHV, 2019. Memo ontwikkeling waterkwaliteit Beneden Regge (onderdeel van aanvraag)

Effecten op restant Reggeloop

Het restant van de Reggeloop (zie figuur 2) staat in contact met de Beneden Regge maar kan beschouwd worden als een stilstaand water. Deze situatie is in principe te vergelijken met een oude meander die nu geen onderdeel meer uitmaakt van de hoofdstroom. Dit zijn stukken die vanwege het laagdynamisch milieu dichtgroeien met riet- en/of moerasruigte en langzamerhand gaan verlanden. Na inrichting is eerst sprake van een instabiel pionier milieu met open vergraven grond waar binnen enkele jaren een stabiele situatie ontstaat door vestiging van moeras- en waterplanten.

Er treedt flabvorming op in het Reggerestant (EcoNatura, 2019). Flab is een sterke algengroei gestimuleerd door fosfaat. Binnen het type water (volgens de Kaderrichtlijn Water) waar de Regge onder valt mag in een natuurlijke referentie-situatie 5% flabvorming aanwezig zijn in het watersysteem. Ter plaatse komt geen beschermd habitattypen voor. Het reggerestant is ook niet expliciet aangegeven als uitbreidingslocatie voor een bepaald habitattypen of soort.

Stilstaand water is gevoeliger voor eutrofiering dan stromend water zoals de Regge zelf. Bij gelijke concentraties aan voedingsstoffen en in de bodem kan dat in stilstaand water zoals de slenk wel tot problemen leiden (versterkte algengroei, flabvorming, kroos) waar dat in stromend water geen problemen geeft. Hierbij is in de Regge fosfaat de belangrijkste factor. De afwaterende landbouwsloot van familie [REDACTED] loost direct op het restant van de Reggeloop. Hierdoor vindt bij reguliere lagere waterstanden via ontwatering van de landbouwgronden directe voeding met voedselrijk landbouwwater plaats, zonder directe doorstroming en verdunning met Regge water. Het restant van de Reggeloop staat wel in verbinding met de Beneden Regge waardoor wel uitwisseling van water plaats vindt. Daarnaast is sprake van toevoer van dieper kwelwater wat zorgt voor aanvoer van kwalitatief beter water. Afspoeling van fosfaat vanaf het natuurlijk grasland zou geen risico moeten zijn in verband met de bemestingsvoorschriften. Die voorschriften houden in dat alleen vaste mest mag worden gebruikt en in een zone van 5 meter geen bemesting mag plaatsvinden. Vanaf de overige landbouwpercelen is bij natte omstandigheden risico op oppervlakkige afspoeling van fosfaat naar het restant. Dit versterkt de algengroei met flabvorming. Zoals hierboven beschreven is daar ook sprake van. Ook zijn andere moerasplanten aanwezig. Kort na inrichting met kale onbegroeide zandbodem is er nog geen stabiele situatie waarbij lokaal hogere concentraties aan fosfor en stikstof aanwezig kunnen zijn. Met de aanwezigheid van rietmoeras(water)planten die zich hier op den duur ontwikkelen worden voedingsstoffen door deze planten van voedselrijkere milieus opgenomen waardoor de concentraties aan voedingsstoffen in het water lager en stabiel worden.

Hoewel de aanvoer van voedselrijk water afkomstig van de gronden van familie [REDACTED] in principe niet wenselijk is heeft deze aanvoer op de kwaliteit van de Reggerestant geen grote negatieve gevolgen. Het restant zal onder de voedselrijkere omstandigheden iets sneller natuurlijk gaan verlanden. Bij hoog water wordt Reggewater aangevoerd en vindt menging van water plaats; er vindt geen directe doorstroming plaats. Eventuele aanwezige bemesting op de percelen van familie [REDACTED] wordt mee afgevoerd in de grotere afvoerstroom en heeft (zoals eerder benoemd) geen negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit in de restant van de Regge.

Toetsing habitattypen in aanvraag

Overstroming met (te) voedselrijk water kan voor een aantal habitattypen extra vermestend werken. Fosfaat is daarbij het grootste knelpunt omdat fosfaat veelal de limiterende factor is voor plantengroei. De aanrijking van fosfaat is echter alleen een risico wanneer slib in het water zit en deze wordt afgezet.

Stroomdalgraslanden

Stroomdalgraslanden komen nog niet voor langs de Beneden Regge. (in het verleden wel ten noorden van Steile oever, maar niet meer volgens huidige habitatkaarten) Voor Stroomdalgraslanden geldt een uitbreidingsdoel. Eén van de potentiële uitbreidingslocaties is de Eerder hooilanden die binnen het plangebied ligt. Volgens het beheerplan worden in de 1e PAS-periode (2015-2021) de Eerder hooilanden heringericht met hoger gelegen zandkoppes die incidenteel overstromen. De lager gelegen gronden (ca 12 ha) worden uit de pacht gehaald en zullen niet meer bemest worden. Daarmee vervalt de mestvracht vanuit de Eerder hooilanden en is het risico van directe vermestende werking bij een eventuele

overstroming vanuit direct omliggende gronden. Bij hoogwatersituaties vindt in de Eerder hooilanden voldoende doorstroming plaats waarbij afzetting van fosfaatijkslib van het Reggewater (bovenstrooms) en vanuit de Hammerwetering vrijwel afwezig is. Daarmee is het risico van vermessing op potentiële uitbreidingslocaties afwezig. Het project vormt geen belemmering voor het realiseren van uitbreidingsdoelen in de Eerder hooilanden.

In Eerde Noord zullen mogelijk op termijn ook Stroomdalgraslanden op hoger gelegen gronden ontwikkeld worden (Beheerplan Natura 2000). Ook hier geldt dat wanneer dit wordt uitgevoerd het landbouwkundig gebruik wijzigt en de vermestende invloed van de Beneden Regge zeer beperkt tot afwezig is en geen belemmering vormt voor het realiseren van uitbreidingsdoelen.

Beekbegeleidende bossen

Oostelijk van de aangetakte meander komt conform de habitattypenkaart Beekbegeleidende bossen voor. Door de hoge ligging vindt er alleen incidenteel overstroming plaats bij zeer hoge waterstanden. Het risico op aanrijking via overstroming is zeer gering. Iets noordelijk hiervan ligt in Eerde Noord een beekbegeleidend bosje in een lagergelegen stroomgeul in het gebied. Bij hoogwater zal deze locatie al vrij vroeg overstromen met een relatief goede doorstroming. Het risico op extra ongewenste aanrijking met meststoffen (fosfaat) is daardoor beperkt. Buiten de overstromingsperiode is in Eerde Noord een risico van fosfaatafspoeling bij hevige regenval via de aanwezige watergangen naar de bossen aanwezig. Dit is echter ongewijzigd. Gunstig is de kweltoevoer van goede kwaliteit uit het hoger gelegen natuurgebied en het herstel van de natuurlijke rivierdynamiek in het beekdal met bijbehorende dynamische processen.

De Beekbegeleidende bossen bij de Steile oever worden in eerste instantie overstroomd vanuit de benedenstroomse aantakking op de Beneden Regge (laagste punt). Bij hogere waterpeilen vindt ook toevoer plaats via de lagere oeverdelen langs de Beneden Regge met doorstroming van de bossen en meanders. Vanwege de kade tussen de Steile oever en de landbouwgronden bij Eerde noord is directe aanvoer van (eventueel vermest) water vanaf Eerde noord naar de Steile oever niet mogelijk. Bij hoog water wordt het water afgevoerd op de hoofdstroom en hoofdzakelijk afgevoerd naar de Vecht. Het risico dat extra vermest water als gevolg van het Reggeherstelproject bij de Beekbegeleidende bossen bij de Steile oever terecht komt is afwezig gezien het geringe risico van overstroming gedurende de daadwerkelijke bemestingsperiode (toegankelijkheid lagergelegen gronden na 1 april) en de hoge mate van verdunning in het Reggewater. Daarnaast vindt bij hoog water doorstroming van de Beekbegeleidende bossen plaats waardoor het risico op het afzetten van voedselrijk slib klein is. Verder is de toevoer van voedselarm en gebufferd kwelwater uit het hoger gelegen natuurgebied zeer gunstig voor de Beekbegeleidende bossen.

Langs de oevers van de Beneden Regge vindt als gevolg van het herstel van de rivierdynamiek in een beekdal spontane opslag van elzen plaats op de flauwe oevers en vinden dynamische processen plaats. Deze standplaatsen met natuurlijke ontwikkeling staan continue onder invloed van de Regge en onder invloed van kwel. Het risico op extra vermestende werking als gevolg van het Reggeherstelproject (landbouwkundig gebruik) is hierdoor vrijwel afwezig, aangezien de concentratie aan nutriënten niet is gewijzigd en een goede doorstroming plaatsvindt. Op die plekken waar sedimentatiemateriaal zich ophopen zullen zich voedselrijkere (moeras)vegetaties ontwikkelen.

Verder is in de Eerder hooilanden uitbreiding voorzien in de 1e PAS-periode (Beheerplan Natura 2000). Zoals beschreven bij stroomdalgraslanden betekent dit dat de (aangrenzende) landbouwgronden hier buiten landbouwkundig gebruik komen te vallen. Overstroming vindt hier snel plaats alsook het leeglopen; het risico op afzet van fosfaatrijk slib is gering. Daarnaast is sprake van kwel. Het Reggeherstelproject staat verdere uitbreiding/ontwikkeling van Beekbegeleidende bossen niet in de weg.

Blauwgraslanden (ontwerp-wijzigingsbesluit)

In de Eerder hooilanden is een relict aan Blauwgraslanden aanwezig. Deze locatie ligt op de rand naar hoger gelegen gronden en wordt gevoed door kwel. Overstroming van dit deel is gezien de hogere ligging minder frequent. Overstroming vormt voor dit type hier geen knelpunt.

Met de herinrichting van de Eerder hooilanden wordt de kwel versterkt en de grondwaterstanden verhoogd en de landbouwgronden in het beekdal uit landbouwkundig gebruik gehaald. Het Reggeherstelproject staat verder het behoud van de Blauwgraslanden niet in de weg.

Meren met krabbenscheer met fonteinkruiden (ontwerp-wijzigingsbesluit)

Dit habitattype is een type van nature voedselrijke situatie en minder gevoelig voor voedingsstoffen. Zoals bij de Beekbegeleidende bossen bij de Steile oever vindt hier geen directe aanvoer van voedselrijk water plaats vanaf Eerde Noord vanwege de kade. De grootste vracht aan water met eventueel aangebrachte mest op Eerde Noord wordt via de hoofdloop afgevoerd. Daarnaast vindt sterke verdunning plaats in de grote waterafvoer. De concentraties aan N en P zullen niet anders zijn dan voor het Reggeherstelproject. Verder is in de Steile oever sprake van toevoer van kwel vanuit de hoger gelegen natuurgebied; na een overstroming vindt aanrijking van voedselarm water plaats naar de Reggemeander ten gunste van een goede waterkwaliteit. Het Reggeherstelproject heeft geen negatieve gevolgen voor Meren met krabbenscheer met fonteinkruiden.

Toetsing habitatsoorten aanvraag

Kleine modderkruiper

Op basis van de terreinkenmerken en de habitateisen vormen de Regge en andere rivierarmen het leefgebied voor Kleine modderkruiper. Ook de benedenloop van de Hammerwetering is geschikt leefgebied.

Doordat de Regge langer is geworden door de hermeandering, is het leefgebied toegenomen met 500 meter naar een totaal van 4,5 km. Daarnaast is de kwaliteit van leefgebied van Kleine modderkruiper verbeterd als gevolg van het verondiepen. Hierdoor is een bredere oeverzone ontstaan dan in de oude situatie. Daarnaast zorgt de toename in meanders voor een variatie in stroomsnelheden, waarbij vooral de luwe zones van belang zijn voor Kleine modderkruiper (lagere watersnelheid en meer vegetatie). De draagkracht van de Regge is toegenomen voor deze soort. Zoals eerder beschreven is na het beekherstel geen aantoonbare toename in meststoffen in de Beneden Regge en is er geen sprake van verslechtering van de waterkwaliteit.

Het herstel van het dynamisch beekdal is positief geweest voor de kleine modderkruiper.

Bittervoorn

Aanwezigheid van Bittervoorn is niet aangetoond maar het is wel een potentieel leefgebied. Deze soort is komt voor in stilstaand en langzaam stromend water, helder, relatief ondiep water van sloten, plassen en vijvers met rijke onderwatervegetatie. De bodems moeten niet te zachte zijn. De Bittervoorn komt in hetzelfde leefgebied voor dan de Kleine modderkruiper. Voor de voortplanting is de soort afhankelijk van de zoetwatermossel. Door de maatregelen is de draagkracht van de Regge net zoals voor de Kleine modderkruiper toegenomen. Het Reggeherstelproject heeft geen negatieve gevolgen gehad voor de waterkwaliteit. Het herstel van het dynamisch beekdal is positief geweest voor de potentiële omstandigheden voor de Bittervoorn.

Rivierdonderpad

Binnen het Natura 2000-gebied is het leefgebied van Rivierdonderpad in de hoofdstromen van de Vecht en de Regge voornamelijk op kunstmatig substraat in de vorm van stortstenen oevers en kunstwerken. Evenals bij de Kleine modderkruiper is er na het beekherstel geen aantoonbare toename in meststoffen in de Beneden Regge en is er geen sprake van verslechtering van de waterkwaliteit (zie kopje *Waterkwaliteit*). Het Reggeherstelproject heeft geen negatieve gevolgen voor de Rivierdonderpad en bijbehorend leefgebied.

Grote modderkruiper

De Grote modderkruiper is een soort van laagdynamisch milieu binnen een beek- of rivierdalsysteem. Binnen het projectgebied is de soort alleen vastgesteld bij de Eerderveldbeek in de Eerder hooilanden. Verwijdering van de kade betekent een gewenst herstel van de rivierdynamiek in een breder beekdal. Het Reggeherstelproject heeft bij inundatie geen negatieve gevolgen voor de waterkwaliteit van de

Eerderveldbeek. Dit gebied inundeerde al jaarlijks, ook voor de verwijdering van de oostelijke kade, omdat de kade hier deels ontbrak. De waterkwaliteit van de Regge zelf is niet gewijzigd, de inundaties vinden hoofdzakelijk in de winter plaats en daarnaast wordt de Eerderveldbeek continue gevoed met kwalitatief goed kwelwater afkomstig uit achterliggend natuurgebied.

Jaarlijkse inundatie zorgt ervoor dat de soort zich kan verspreiden naar de poelen en nieuwe moerassige laagtes nabij de Beneden Regge. De verwijdering van de oostelijke kade staat een mogelijke uitbreiding van de populatie van de Eerder hooilanden naar de stroomafwaarts gelegen oude meanders en geïsoleerde poelen niet in de weg en werkt naar verwachting positief. In het gebied tussen de Steile oever en de oude Reggemeander zijn suboptimale poelen en een kleine meanderrestant aanwezig. Daarnaast wordt het water in laagtes, die door verwijdering van de oostelijke kade weer af en toe overstromen, ververs. Ook hier kan (her)vestiging van de Grote modderkruiper plaats vinden. Deze plekken zijn ook geschikt als voortplantingsplaats voor deze (moeras)soort. De inundatie van de Reggemeander bij de Steile oever verandert niet.

Verder heeft het project ook laagdynamische delen en min of meer geïsoleerde wateren zoals poelen en Reggetakken ingericht. Nabij de herstelde Reggemeander is bijvoorbeeld een deel van de Regge niet gedempt en is verder benedenstroom een poel gerealiseerd (projectgebied Nieuwe Brug). De ondiepe Reggetak is een laagdynamisch systeem. Hier vindt ontwatering vanuit de gronden van familie [REDACTED] plaats. Hierdoor is het systeem zeer voedselrijk met flab. Op den duur zal hier verlanding op treden. Voor zover de locatie hierdoor niet geschikt wordt voor Grote modderkruiper wordt door u opgemerkt dat de locatie niet strikt noodzakelijk/ vereist is voor de Grote modderkruiper. Vanuit het herstel van het natuurlijk riviersysteem zijn meerdere locaties bereikbaar geworden.

Het instandhoudingsdoel van deze soort is gericht op uitbreiding van het leefgebied en de populatie. De kwaliteit van het leefgebied moet worden behouden. Er kan geconcludeerd worden dat de Reggeherstelwerkzaamheden geen negatief effect op dit doel hebben omdat er geen kwaliteits- of areaalverlies optreedt in het (potentiële) leefgebied van de soort. Uitbreiding van de huidige omvang van het leefgebied is binnen het plangebied mogelijk. Hiervoor bieden de meanders, poelen, laagtes, sloten en verlandingsituaties langs de Regge mogelijkheden, aangezien deze nu onderdeel uitmaken van een laagdynamische uiterwaard van de Regge met een lage overstromingsfrequentie.

Kamsalamander

De Kamsalamander plant zich voort in matig voedselrijke tot voedselrijke, stilstaande heldere wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Deze soort is waargenomen in de omgeving van het kasteel Eerde en in de Eerder hooilanden. Bij de aanvraag voor de natuurvergunning 2012 is het leefgebied beoordeeld. Het leefgebied is beoordeeld als suboptimaal als er bijvoorbeeld veel vis aanwezig is of als de poel jaarlijks overstroomd. Oostelijk van de Beneden Regge komt geen optimaal leefgebied van de soort voor, alleen suboptimaal. De potenties voor uitbreiding in de bestaande situatie waren hier al klein. In deze suboptimale gebieden neemt de overstromingsfrequentie toe, waardoor de potentie voor de Kamsalamander als gevolg van aanwezigheid van vis verder afneemt. Doordat alleen kwaliteitsverlies optreedt in suboptimaal potentieel leefgebieden is het effect als niet negatief ten opzichte van het instandhoudingsdoel beoordeeld.

Het aspect vermestende werking als gevolg van landbouwkundig gebruik heeft, gezien de afwezigheid van de Kamsalamander in dit deel, eveneens geen negatieve gevolgen. Kansen voor de kamsalamander liggen bij geïsoleerde poelen verder van het beekdal af en op landgoed Eerde (buiten reguliere overstromingen).

Aan de westzijde van de Beneden Regge is de kamsalamander eveneens niet aangetroffen. Bij de oude Reggemeander, ten oosten van Huize Archem, en een poel wel optimaal leefgebied aangetroffen. Als gevolg van het Reggeherstelproject is de Reggemeander niet aangetakt op de herstelde Reggeloop. Aanvoer van voedselrijk water vanaf het oostelijk gelegen landbouwperceel (2,6 ha) naar deze Reggemeander zal niet optreden gezien het reliëf. De hoofdstroom gaat aan de oude meander voorbij. De poel ligt verder benedenstrooms waar mogelijk wel overstroming plaats vindt. Op deze locatie zijn de

eventuele meegevoerde meststoffen al sterk verdund en heeft dit geen invloed op de waterkwaliteit van de poel en/of leefgebied van de kamsalamander. Door de rivierdynamiek is de poel mogelijk minder geschikt geworden als leefgebied. Het Reggeherstelproject heeft ten aanzien van het aspect vermestende werking geen negatieve gevolgen voor het (potentieel) leefgebied van de Kamsalamander.

Kruipend moerasscherm

Deze soort komt nu niet voor in het plangebied. Negatieve gevolgen zijn uitgesloten. Uitbreiding van deze pioniersoort is voorzien in de Eerder hooilanden na herinrichting (1e PAS-periode) en het opheffen landbouwkundig gebruik.

B1.1.3 Toetsing van de effectenbeoordeling

Het project 'voortzetting/wijziging/uitbreiding van Project Archem-Eerder hooilanden' is getoetst aan de effecten op alle instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Vecht en Beneden Reggegebied'. De betreffende instandhoudingsdoelen zijn weergegeven in bijlage 2.

Hoofdpunten

Op en beperkt aantal doelstellingen zijn effecten op voorhand niet uit te sluiten. Dat blijkt uit de omschrijving van de voorgenomen activiteiten (paragraaf A1.1) en de effectbeoordeling daarvan (zie vorige paragraaf). Door het herstel van de natuurlijke kenmerken van het riviersysteem heeft project in het algemeen tot een verbetering geleid van de ecologische randvoorwaarden voor de instandhoudingsdoelen. Wij zijn van oordeel dat alleen het aspect vermesting van oppervlaktewater in de vergunning nader getoetst dient te worden. Van de overige effecten is eerder vast komen te staan dat deze niet tot significant negatieve effecten leiden. Deze beoordelingen zijn eerder uitgevoerd in de vergunning 2012 en in het afloopbericht van 4 juli 2018. Dit is bevestigd in de uitspraak van Rechtbank Overijssel van 5 oktober 2018.

In hoofdzaak onderschrijven we de conclusie dat door vermesting vanuit de agrarische percelen binnen het projectgebied geen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen plaatsvinden. Bekeken op de schaal van het Natura 2000-gebied is de bijdrage beperkt en heeft niet geleid tot gemeten wijzigingen in de waterkwaliteit. Daarnaast trad vermesting en afspoeling via oppervlaktewater ook op in de situatie voor uitvoering van het plan. Inundatie van gronden kan in incidentele gevallen mest via het water afvoeren. U hebt aannemelijk gemaakt dat dit niet tot significant negatieve effecten leidt of zal leiden. Alleen lokaal (restant Reggeloo) is een negatief effect opgetreden, dat echter geen significant negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelen. De doelen waren niet lokaal aanwezig en hoeven ook niet op deze locatie ontwikkeld te worden.

Toetsing in detail

In onderstaande toetsing volgen we de indeling en kopjes zoals deze is weergegeven in B1.1.2.

Bemesting agrarische percelen

De kaart met te toetsen agrarische percelen en de berekening van de toegestane bemesting op deze percelen is correct uitgevoerd, waarbij is getoetst volgens de wettelijke (maximale) gebruiksnormen. De berekende hoeveelheid aan stikstof en fosfaat in deze mest is de maximale bemesting die op deze percelen is toegestaan. Overigens wordt in de praktijk ook minder bemest (EcoNatura 2019, pg 27) en blijft bemestingsruimte over.

Mogelijke effecten bemesting

Als alle toegepaste mest op de landbouwpercelen in de Regge terecht zou komen zou dit 1,48% (stikstof) en 5% (fosfaat) van de totale vracht zijn. Een 100% uitspoeling of afspoeling is in een normale situatie niet reëel. In potentie zou dit in de Regge terecht kunnen komen, maar in de praktijk zal dit door bodemprocessen en gebruik door het gewas minder zijn. Op basis van literatuurgegevens is de normale uitspoeling naar het oppervlaktewater 15% voor stikstof en 2% voor fosfaat. Dit geeft een aandeel van de in tabel 2 beschouwde landbouwpercelen van 0,22% (stikstof) en 0,10% (fosfaat) ten opzichte van de totale vracht aan stoffen in de Beneden-Regge.

Wij onderschrijven deze conclusie voor normale omstandigheden, zoals deze ook al optraden voor uitvoering van het project. Hieronder verstaan wij situatie zonder dat inundatie optreedt. U beoordeelt de oppervlakkige afvoer van mobiele fosfaat en stikstof bij hoge grondwaterstanden en/of hoge neerslag naar het oppervlaktewater als vrijwel ongewijzigd. Bij familie [REDACTED] is volgens u door vernatting en slechtere afvoer mogelijk sprake van minder afvoer van hemelwater en kwel ten opzichte van de oude situatie. Volgens het in de aanvraag aangehaalde rapport²² is bij hogere grondwaterstanden echter sprake van een grotere afvoer van meststoffen en nutriënten, vooral in dergelijke perioden vindt afvoer plaats. De door u gebruikte gegevens gaan uit van jaargemiddelde omstandigheden, waarbij ook perioden met droogte en hogere neerslag voor kunnen komen. Bij de percelen van familie [REDACTED] zou door hogere kweldruk meer afstroming van

Bij een deel van de beschouwde landbouwpercelen (familie [REDACTED] Eerde Noord en Percelen Archem West) is er een nieuwe situatie ontstaan door het project en zijn binnendijkse gronden buitendijks geworden. De buitendijkse landbouwpercelen konden al jaarlijks overstroomd worden. Bij een inundatie kort na de toepassing van mest zouden daardoor meer nutriënten in de Regge terecht kunnen komen. Terecht worden daarbij door u enkele kanttekeningen geplaatst voor het terechtkomen van mest in de Regge. Dit is afhankelijk van de hoeveelheid mest die in één keer wordt toegepast, de wijze van injectie van mest en de tijd tussen toepassing en inundatie.

Op basis van de in 2014 – 2018 opgetreden inundaties hebt u een analyse gemaakt van de mate van overlap met de toegestane periode voor bemesting en de periode waarin bij de Regge bemesting kan worden toegepast (door de natte omstandigheden na 1 april). In de periode van 2014 – 2018 is er maar één maal een overlap ter hoogte van de percelen van familie [REDACTED]. Het merendeel van de inundaties valt in het winterseizoen.

Alleen als er sprake is van een (onverwachte) overstroming vanuit de Beneden Regge (zoals in 2014) wordt mest snel afgevoerd. Dit kan optreden voor zover de mest vers is aangebracht en deze niet gefixeerd is (in bodem, planten en bodemorganismen). De mest wordt bij een overstroming in een grote hoeveelheid (neerslag)water verdund en afgevoerd. Vanwege de verdunning met rivierwater en neerslag die in dergelijke omstandigheden optreden, is de toename van de concentratie aan nutriënten beperkt.

We onderschrijven de conclusie dat de mogelijke overlap tussen inundatie en toepassing van bemestingen heel gering is. Alleen in uitzonderlijke omstandigheden zal een inundatie samenvallen direct na een bemesting. In dergelijke omstandigheden zal dan recent aangebrachte mest in het water worden afgevoerd en verdund worden in het hoogwaterprofiel.

U verwijst verder naar de metingen van waterkwaliteit voor en na uitvoering van het project. U vindt hierin geen aanwijzingen dat het project op de schaal van het Natura 2000 gebied een negatief effect kan hebben gehad op de algemene waterkwaliteit. Wij onderschrijven deze conclusie.

Wel kan een toename van mest of nutriënten in het water of in het sediment lokaal een effect hebben. Dit geldt voor het restant van de Reggeloop, waar nu de afwateringssloot op afwatert. Hier kan in normale omstandigheden vermessing optreden. Bij inundaties kunnen ook bij stroomafwaarts gelegen habitattypen en leefgebied voor habitatsoorten effecten optreden.

Restant reggeloop

De afwaterende landbouwsloot van familie [REDACTED] lost direct op het restant van de Reggeloop. Hierdoor vindt bij reguliere lagere waterstanden via ontwatering van de landbouwgronden directe voeding met voedselrijk landbouwwater plaats, zonder directe doorstroming en verdunning met Regge water. Dit zorgt plaatselijk voor flabvorming, een indicatie van voedselrijke omstandigheden. U geeft aan dat zich in het restant nog geen stabiele eindsituatie is ontwikkeld. In een dergelijk laagdynamisch milieu zal zich een water / moerasvegetatie ontwikkelen.

²² Schoumans et al. 2008. 30 vragen en antwoorden over fosfaat in relatie tot landbouw en milieu. Wageningen. Alterra.

U geeft aan dat dit in beginsel lokale negatieve effect geen andere invloed heeft dan een mogelijk snellere verlanding. Dit maakt het restant op termijn mogelijk geschikt als leefgebied voor Grote modderkruiper. Het heeft geen effect op de instandhoudingsdoelen, aangezien in dit deel voor het project ook geen habitattypen of soorten aanwezig waren. Het restant is niet in het bijzonder bestemd of geschikt is voor de uitbreidingsdoelen. Wij onderschrijven deze conclusie. Lokaal is er sprake van een negatief effect, maar dit heeft geen effect op de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied, omdat deze hier niet aanwezig zijn of ontwikkeld hoeven te worden.

Toetsing habitattypen

Overstroming met (te) voedselrijk water kan voor een aantal habitattypen extra vermestend werken, waardoor ze sneller (dicht)groeien. Fosfaat is daarbij het grootste knelpunt omdat fosfaat veelal de limiterende factor²³ is voor plantengroei. Vermesting met fosfaat is alleen een risico wanneer slib in het water zit en deze wordt afgezet.

We onderschrijven de conclusie dat alleen tijdelijke overstroming met nutriëntenrijk water (en/of daarin opgeloste of gesuspendeerde mest) daarbij geen negatief effect heeft. Vegetatie moet lang in contact zijn met de nutriënten om deze op te nemen. Hoogwaterperioden duren maar een beperkte tijd en het water staat in deze tijd ook niet stil. Opgeloste stoffen in het water zullen maar in beperkte mate de bodem in kunnen dringen, er vindt nauwelijks uitwisseling plaats. Door inundatie meegenomen mest heeft een dichtheid die dicht in de buurt ligt van water, hierdoor zullen onderdelen van de mest maar langzaam bezinken. Het merendeel zal via de hoofdstroom worden afgevoerd.

Uit de beschrijving bij 'Mogelijke effecten bemesting' is gebleken dat alleen bij inundatie een risico op extra vermisting aanwezig is. Wanneer zich bovenstrooms van een habitatype landbouwpercelen bevinden, kan afstromend nutriëntenrijk water tot vermisting leiden van een benedenstrooms habitatype. Dit effect speelt hier niet, de landbouwpercelen wateren niet af over een habitatype. De reguliere afvoer van stikstof en fosfaat vanuit de landbouwpercelen door uitspoeling naar het oppervlaktewater is ongewijzigd ten opzichte van de situatie voor het project. Alleen bij de percelen van familie [REDACTED] kan de afstroming door hogere grondwaterstanden hoger zijn (

U heeft de effecten per habitatype getoetst. Naast de in het aanwijzingsbesluit opgenomen habitattypen zijn in de aanvraag ook de effecten op de habitattypen Blauwgrasland en Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden getoetst. Aangezien deze in een ontwerp-wijziging van het aanwijzingsbesluit zijn opgenomen en er nog geen definitief besluit is, hoeft daar formeel juridisch niet aan te worden getoetst. Volledigheidshalve hebben wij de uitgevoerde toetsing geheel beoordeeld, ook met de nog niet aangewezen habitattypen. Wij onderschrijven de uitgevoerde toetsing, waarvan we hieronder de hoofdpunten weergeven:

- Het habitatype Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden ondervindt geen effecten omdat dit een type is van voedselrijke situaties, er geen directe aanvoer van voedselrijk water vanuit de landbouwpercelen mogelijk is en er sprake is van een kwelsituatie.
- Stroomdalgraslanden komen op dit moment nog niet voor langs de Beneden Regge. Uitbreiding wordt voorzien in de Eerder Hooilanden en op termijn in Eerde Noord. Stroomdalgrasland is een habitatype dat zich op hogere zandruggen kan ontwikkelen die incidenteel overstromen. Daarbij vindt doorstroming plaats, waarbij (het fijnere) slib zich niet afzet. Daarnaast worden bij het ontwikkelen van stroomdalgrasland hoger gelegen agrarische percelen uit de pacht gehaald waardoor ook een lokale invloed wordt voorkomen.
- Voor Beekbegeleidende bossen is het herstel van de natuurlijke rivierdynamiek en aanvoer van kwel met goede kwaliteit gunstig. Bij overstromingen is de doorstroming hoog waardoor voedselrijk slib zich niet af kan zetten. Door de hoge waterafvoer/hoeveelheid is er ook een grote verdunning opgetreden. Het risico op extra ongewenste aanrijking met meststoffen (fosfaat) vanuit inundatie is beperkt. Het Reggeherstelproject staat verder uitbreiding/ontwikkeling van beek begeleidende bossen niet in de weg. Langs de oevers van de Beneden Regge vindt als gevolg van het herstel van de rivierdynamiek in een beekdal al spontane opslag van elzen plaats op de flauwe oevers en vinden

²³ De groei van vegetatie is van meerdere factoren afhankelijk. De limiterende (of beperkende) factor is de factor die de snelheid bepaalt, doordat de overige factoren in overmaat aanwezig zijn.

dynamische processen plaats. Deze standplaatsen met natuurlijke ontwikkeling staan continue onder invloed van de Regge alsook onder invloed van kwel. Op die plekken waar sedimentatiemateriaal zich wel kan ophopen zullen zich voedselrijkere (moeras)vegetaties ontwikkelen. Het habitattype zal zich ontwikkelen op de meer geschikte locaties met betere doorstroming.

Via afzetting van slib of wijzigingen in de nutriëntenconcentratie kan ook het leefgebied van habitatsoorten worden beïnvloed. U heeft de effecten per soort getoetst. Wij onderschrijven de uitgevoerde toetsing, waarvan we hieronder de hoofdpunten weergeven:

- Het potentiële leefgebied voor Kleine modderkruiper en Bittervoorn is in omvang toegenomen (bestaat uit de hoofdloop en brede oeverzone, meanders). Het project heeft geen invloed gehad op het leefgebied voor rivierdonderpad. Het beekherstel heeft niet geleid tot een aantoonbare toename van de concentratie aan meststoffen in het water. Het herstel van het beekdal is positief geweest voor Kleine modderkruiper en Bittervoorn en neutraal voor Rivierdonderpad.
- Het project heeft geen effect op het huidige voorkomen van Grote modderkruiper in de Eerderveldbeek, hier trad al jaarlijks inundatie op. De effecten van het project zijn positief, door de toename van het gebied waar jaarlijks inundatie kan plaatsvinden, kan de soort zich verspreiden naar meer wateren en is het potentiële leefgebied toegenomen. In de toetsing is in beperkte mate aandacht besteed aan het aspect vermesting. In aanvulling merken wij op dat Grote modderkruiper weinig gevoelig is voor de algemene waterkwaliteit en ook kan voorkomen in voedselrijke situaties waar weinig zuurstof aanwezig is²⁴. Het project heeft niet tot negatieve effecten op de Grote modderkruiper geleid.
- Kamsalamander komt alleen voor in de omgeving van het kasteel Eerde en de Eerder hooilanden, waardoor het huidige leefgebied geen effecten ondervindt. Het leefgebied van de kamsalamander in het Natura 2000-gebied ligt buiten de overstromingszone²⁵. In het beheerplan is voor de uitbreiding en verbetering van leefgebied voor Kamsalamander ingezet op onderhoud van bestaande poelen in het huidige leefgebied (eerste beheerplanperiode) en het realiseren van nieuwe poelen in verdere beheerplanperiodes. Het aspect vermestende werking als gevolg van landbouwkundig gebruik heeft hierop geen effect.
- Kruipend moerasscherm is een pioniersoort die nu niet voorkomt binnen het projectgebied. Uitbreiding is voorzien in Eerder Hooilanden, in combinatie met beëindiging van landbouwgebruik aldaar.

B1.3 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁶ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde toestemming te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.4 Eindconclusie toetsing

Het project leidt niet tot significant negatieve effecten op één van de instandhoudingsdoelen.

De gevraagde vergunning kan worden verleend.

C SLOTCONCLUSIE NATURA 2000-GBIEDEN

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde vergunning voor voortzetting/wijziging/uitbreiding van Project Archem-Eerder hooilanden te verlenen. Het project brengt de instandhoudingsdoelen voor het betrokken Natura 2000-gebieden niet in gevaar. Vergunning in het kader van de Wnb kan worden verleend.

²⁴ Kennisdocument Grote modderkruiper, OVB

²⁵ Beheerplan Natura 2000

²⁶ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

BIJLAGE 2 - Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied

Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied'

Gebiedsbeschrijving

Het gebied Vecht- en Beneden-Regge ligt in twee zeer verschillende landschappen: in het rivierengebied (uiterwaarden van de Vecht en de Beneden-Regge) en in de hogere zandgronden (Boswachterij Ommen, Beerze, het landgoed Eerde en de Archermer- en Lemelerberg). De bodem van de hogere zandgronden is van oorsprong zuur en voedselarm, langs Vecht en Regge komen voedselrijkere bodemtypes voor. De Overijsselse Vecht is een kleine rivier waarin veel transport van zand plaatsvindt door erosie en sedimentatie. De rivier is hier niet bedijkt en er zijn reliëfrijke rivierduinen, hoge oeverwallen en oude meanders. De rivier is, onder andere bij de koelanden van Junne en Arriën, rechtgetrokken, er zijn stuwen in aangebracht en het zomerbed is verbreed. Inundaties met rivierwater zijn daardoor afgenomen evenals nieuwe zandafzettingen. De Regge is een kleine laaglandrivier in het oostelijk zandgebied. Langs de Vecht bevinden zich oude meanders in verschillende stadia van verlanding, rivierduinen, natte en droge schraalgraslanden (waaronder stroomdalgraslanden), ruigten, struwelen gedomineerd door sleedoorn, heiderestanten met jeneverbesstruweel en loofbos. In de ongestoorde kronkelwaarden is een grote verscheidenheid aan milieuomstandigheden die worden bepaald door hoogteligging, vochtigheid, voedselrijkdom, kalkgehalte, expositie en microklimaat. Het dekzandgebied is een groot complex van naald- en loofbossen, heiden, stuifzanden en vennen. Het grootste deel van de heiden bestaat uit droge struikheibegroeiingen. In laagten komen natte heiden met dophei en soms veenmossen voor. Plaatselijk komen vochtige, schrale graslanden voor waarin klokjesgentiaan en borstelgras kenmerkend zijn. In Beerze liggen daarnaast een mooi kamduin en uitgebreide veenputtencomplexen. Op de hogere gronden ten oosten van de Regge komen goede voorbeelden van zure vennen voor. Landgoed Eerde bestaat uit oud kampenlandschap en jongere heideontginningen met heiderestanten en jeneverbessen. De Archermer en Lemelerberg bestaan uit gestuwde rivierzanden en dekzanden. Hier komt droge heiden, jeneverbesstruweel, een hellingveentje en stuifzand voor.

Doelstellingen

In onderstaande tabellen zijn de doelstellingen voor de habitattypen en soorten weergegeven. Zij hebben gezamenlijk de begrenzing van dit Natura 2000-gebied bepaald. De doelstellingen zijn gericht op de leefgebieden van plantengemeenschappen (habitattypen) en soorten. Op basis van de regels vanuit Europa, vertaalt in de Nederlandse wetgeving, mag er geen verslechtering optreden van leefgebieden van soorten en/of plantengemeenschappen. Dat wordt beoordeeld ten opzichte van de datum waarop dit gebied onder de bescherming werd gebracht van de Europese Habitatrichtlijn (7 december 2004). Voor zover er sprake is van een behoudsdoelstelling moet dit gezien worden als een minimumeis.

Doelstellingen voor habitattypen

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>
H2330	Zandverstuivingen	--	>	>
H3160	Zure vennen	-	=	>
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	>
H4030	Droge heiden	--	>	>
H5130	Jeneverbesstruwelen	-	=	>
H6120	*Stroomdalgraslanden	--	>	>
H6230	*Heischrale graslanden	-	=	>
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	=	=
H7120	Herstellende hoogvenen	-	=	=
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	=	=
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	=	=
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	=	=
H9190	Oude eikenbossen	-	>	>
H91EOC	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

Doelstellingen voor habitatsoorten

		Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
H1134	bittervoorn	-	=	=	=
H1145	grote modderkruiper	-	>	=	>
H1149	kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	rivierdonderpad	-	=	=	=
H1166	kamsalamander	-	>	>	>
H1614	kruiwend moerasscherm		>	=	>

Toelichting symbolen:

SVI -- zeer ongunstig; - matig gunstig, + gunstig)

= Behoudsdoelstelling

> Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling